

Spis treści

WSTĘP Ustrojowa transformacja w oczach polskich socjologów
▪ *Ireneusz Krzemiński* 9

OD WYDAWCY 20

ROZDZIAŁ PIERWSZY Transformacja – dekonstrukcja „Solidarności” 21

Po komunizmie. O mitach w Polsce współczesnej. Wstęp
▪ *Marcin Frybes, Patrick Michel* 29

Po komunizmie. O mitach w Polsce współczesnej. Próba podsumowania
▪ *Marcin Frybes, Patrick Michel* 39

Od pozornej jednorodności do wzmożonej różnorodności społeczeństwa
polskiego ▪ *Brunon Synak* 44

Rola państwa w procesie transformacji ▪ *Lena Kolarska-Bobińska* 54

Państwo a społeczeństwo ▪ *Mira Marody* 65

Rynek – demokracja – solidarność (propozycje w sprawie społecznego
programu władz) ▪ *Lena Kolarska-Bobińska, Andrzej Rychard* 74

Opinia w sprawie sytuacji społeczno-politycznej w grudniu 1989 roku
▪ *Edmund Wnuk-Lipiński* 76

Rok władzy czystej i przezroczystej ▪ *Jacek Kurczewski* 78

Uwagi o warunkach społecznego poparcia programu ekonomicznego premiera
Leszka Balcerowicza ▪ *Jadwiga Koralewicz, Janusz Grzelak* 80

Opinie i nastroje społeczeństwa polskiego
na przełomie 1989/1990 roku ▪ *Antoni Sulek* 83

Kilka uwag o problemach wyznaczających rozwój,
ustalenie sytuacji społeczno-politycznej ▪ *Mirosława Marody* 86

Punkt zwrotny? ■ *Lena Kolarska-Bobińska, Antoni Sulek,
Edmund Wnuk-Lipiński* 88

Kilka uwag o sytuacji politycznej i jej ekonomicznych konsekwencjach
■ *Andrzej Rychard* 90

Paradoksy zmiany ustrojowej ■ *Edmund Wnuk-Lipiński* 93

ROZDZIAŁ DRUGI Transformacja – socjologowie – obrońcy robotników 103

„Aktorzy” i bariery transformacji ■ *Włodzimierz Pańków* 112

Stosunki przemysłowe w Polsce. Wstęp ■ *Michał Federowicz,
Wiesława Kozek, Witold Morawski* 133

Strategie przedsiębiorstw, rola menedżmentu a układ stosunków
przemysłowych ■ *Wiesława Kozek* 140

Intelektualne źródła polskiej transformacji ■ *Tadeusz Kowalik* 150

ROZDZIAŁ TRZECI Transformacja – zatroskani liberałowie 183

Stare i nowe klasy średnie w Polsce ■ *Jacek Kurczewski* 192

Dziedzictwo realnego socjalizmu, interesy grupowe i poszukiwanie
nowej utopii ■ *Edmund Mokrzycki* 204

Nowa klasa średnia? ■ *Edmund Mokrzycki* 216

Czy w Polsce zanikają klasy? Postawy wyborcze a miejsce w strukturze
społecznej w latach 1991–1997 ■ *Henryk Domański* 230

ROZDZIAŁ CZWARTY Transformacja według Staniszkis: postkomunizm jako twór ustrojowy 257

Kapitalizm polityczny i jego dynamika (IV–V 1997)
■ *Jadwiga Staniszkis* 264

Koniec postkomunizmu ■ *Jadwiga Staniszkis* 275

ROZDZIAŁ PIĄTY Transformacja – „bąble nowego” i „starego”
– modelowe myślenie o zmianie **279**

Bąble nowego w morzu starego. Podwójna rzeczywistość okresu
przemian społecznych ■ *Andrzej Nowak* **284**

ROZDZIAŁ SZÓSTY Transformacja – Rychard:
„przedwczesna konsolidacja” czy dalszy rozwój? **305**

Zastygła transformacja: w stronę przedwczesnej konsolidacji
czy dynamiki ■ *Andrzej Rychard* **314**

Od systemu poczwórnego do czterech podsystemów?
Ewolucja ładu instytucjonalnego w Polsce ■ *Andrzej Rychard* **323**

ROZDZIAŁ SIÓDMY Transformacja – polityka czy gospodarka? **331**

Świadomość zakłopotana. Ideał społeczny i interes ■ *Ireneusz Krzemiński* **343**

Kto zawiesi kotu dzwonek? ■ *Anna Giza-Poleszczuk* **355**

Protesty społeczne w nowych demokracjach:
Polska, Słowacja, Węgry i Niemcy Wschodnie (1989–1994)
■ *Grzegorz Ekiert, Jan Kubik* **359**

Nowe wyzwania, stare problemy ■ *Jerzy Szacki* **390**

Dekoracyjna demokracja ■ *Paweł Śpiewak* **400**

Aktorzy społeczni i instytucje: strategie adaptacji ■ *Andrzej Rychard* **406**

Obywatel w opresji ■ *Marcin Król* **426**

ROZDZIAŁ ÓSMY Transformacja – mentalność Polaków
w zmieniającej się rzeczywistości **433**

Między realnym socjalizmem a realną demokracją ■ *Mira Marody* **448**

Polacy: pragmatyzacja świadomości ■ *Marek Ziółkowski* **459**

Transformacja jako rekombinacja społecznych zasobów
i socjalistyczne dziedzictwo jako determinanta obecnych
osiągnięć i postaw ■ *Bogdan W. Mach* 471

Demokracja – teorie i społeczne nastawienia ■ *Mirosława Grabowska* 476

Transformacja ustrojowa a mentalne dziedzictwo socjalizmu.
Zakończenie ■ *Bogdan W. Mach* 490

Uziemienie polskiej duszy ■ *Janusz Czapinśki* 497

Podział na lewicę i prawicę w Polsce po 1989 roku
– jego sens i trwałość ■ *Tadeusz Szawiel* 518

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY Transformacja – solidarność i anomia.
Przemiany więzi społecznych i działanie systemu 539

Trzy obiegi – trzy kultury. Struktura społeczna i komunikowanie
w dzisiejszej Polsce ■ *Jerzy Wertenstein-Żuławski* 547

Kulturowe imponderabilia szybkich zmian społecznych.
Zaufanie, lojalność, solidarność ■ *Piotr Sztompka* 562

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY Transformacja – socjologowie
o socjologii transformacji 575

Czy transformacja się skończyła? Powstanie nowego ładu w perspektywie
socjologii zmiany instytucjonalnej ■ *Andrzej Rychard* 581

Demokracja w Polsce ■ *Paweł Śpiewak* 587

Paradygmaty badań nad transformacją i transformacyjne znaczenie zasobów
rodzinnych z okresu państwowego socjalizmu ■ *Bogdan W. Mach* 597

Zmiana ustroju w Polsce a zmiany w życiu polskiej
socjologii ■ *Antoni Sulek* 608